

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7722-13

meddelad i Stockholm den 11 mars 2015

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 27 september 2013 i mål nr 1184-13,
se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Återbetalning av sjukersättning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

AA har sedan 2006 haft rätt till en fjärdedels sjukersättning. Under perioden januari – november 2010 erhöll han 46 640 kr i sjukersättning samtidigt som han arbetade tre fjärdedelar av heltid. I november 2010 ansökte han om s.k. steglös avräkning av sjukersättningen eftersom han avsåg att börja arbeta heltid från och med december samma år.

Dok.Id 156790

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
7722-13

Försäkringskassan beslutade den 24 november 2010 att bestämma AAs preliminära sjukersättning till noll kr för december 2010. Den 2 maj 2012 fastställde Försäkringskassan hans slutliga sjukersättning för 2010 till noll kr samt beslutade att han skulle betala tillbaka 46 640 kr, som han enligt kassan hade fått i preliminär sjukersättning under detta år, och en avgift på 895 kr, dvs. sammanlagt 47 535 kr. Beslutet ändrades inte vid Försäkringskassans omprövning den 27 juni 2012. Kassan fann inte heller att det förelåg särskilda skäl att efterge skulden.

Förvaltningsrätten i Härnösand biföll AAs överklagande och undanröjde beslutet om återbetalningsskyldighet.

Försäkringskassan överklagade förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Sundsvall som genom det nu överklagade avgörandet avsåg överklagandet. Enligt kammarrätten utgjorde AAs sjukersättning för perioden januari – november 2010 en slutlig utbetalning som inte i efterhand kunde omvandlas till en preliminär utbetalning och därmed återkrävas med stöd av reglerna om steglös avräkning.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens och förvaltningsrättens domar och fastställa kassans beslut. Kassan anför bl.a. följande. Av förarbetena framgår att ett preliminärt beslut om steglös avräkning avser ett kalenderår och ska så nära som möjligt motsvara vad det slutliga beslutet för året kan antas bli då den pensionsgrundande inkomsten för året har fastställts och reduceringsinkomsten slutligt kan fastslås. Eftersom den avstämning som ska göras mellan årets preliminära sjukersättning och den pensionsgrundande inkomsten avser helår kommer en försäkrad som ansöker om steglös avräkning i slutet av året att få hela årets sjukersättning inräknad i

avstämningen. Reglerna om steglös avräkning bygger på samma principer som gäller vid beräkning av preliminärt och slutligt bostadsbidrag.

AA bestrider bifall till överklagandet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

I 16 a kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, finns särskilda bestämmelser om sjukersättning med steglös avräkning. Lagen om allmän försäkring är upphävd men är tillämplig i målet enligt 1 kap. 2 och 3 §§ lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken. Motsvarande bestämmelser om steglös avräkning finns numera i 37 kap. socialförsäkringsbalken.

Syftet med bestämmelserna om steglös avräkning är att underlätta för en person som hade rätt till en icke tidsbegränsad sjukersättning för juni månad 2008 att utnyttja en kvarvarande arbetsförmåga och börja arbeta eller utöka sin arbetstid utan att det föranleder en förnyad prövning av arbetsförmågan (prop. 2007/08:124 s. 44). Sjukersättningen ska minskas med hänsyn till en reduceringsinkomst som består av förvärvsinkomster och andra pensionsgrundande inkomster som den försäkrade har vid sidan om sin sjukersättning. Reduceringsinkomsten beräknas enligt 16 a kap. 5 § AFL.

Av 16 a kap. 2 § AFL framgår att Försäkringskassan efter ansökan av den försäkrade får besluta att sjukersättning ska betalas ut när den försäkrade förvärvsarbetar med utnyttjande av en arbetsförmåga som han eller hon antogs sakna när beslutet om sjukersättning fattades. Sjukersättning ska enligt 3 § betalas ut med ett preliminärt belopp och bestämmas slutligt i efterhand på grundval av den fastställda reduceringsinkomsten.

Enligt 16 a kap. 6 § AFL beräknas preliminär sjukersättning efter en uppskattad reduceringsinkomst och ska så nära som möjligt motsvara den slutliga sjuk-

ersättning som kan antas komma att bestämmas enligt detta kapitel. I 7 § anges att slutlig sjukersättning bestäms för varje år under vilket preliminär sjukersättning har betalats ut. Av 8 § framgår att om den slutliga sjukersättningen bestäms till lägre belopp än som har betalats ut i preliminär sjukersättning för samma år, ska skillnaden betalas tillbaka.

Frågan i målet

Frågan i målet är om sjukersättning som har betalats ut tidigare under året och innan Försäkringskassan beslutat om tillämpning av reglerna om steglös avräkning ska behandlas som preliminär sjukersättning och därmed kunna bli föremål för återbetalning.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Bestämmelserna i 16 a kap. 6–8 §§ AFL om preliminär och slutlig sjukersättning samt om återbetalning m.m. har utformats efter mönster av reglerna om beräkning av bostadsbidrag (prop. 2007/08:124 s. 106).

En skillnad mellan bostadsbidrag och sjukersättning som är av betydelse i detta sammanhang är att utbetalning av bostadsbidrag alltid sker i form av ett preliminärt belopp medan sjukersättning betalas ut med preliminära belopp endast när de särskilda reglerna om steglös avräkning tillämpas. Jämförelsen med reglerna om bostadsbidrag är således inte relevant i den situation som är aktuell i målet, dvs. att sjukersättning betalats ut tidigare under året och innan Försäkringskassan beslutat om steglös avräkning.

När en försäkrad som har beviljats sjukersättning vill börja arbeta eller utöka sin arbetstid och förutsättningarna för att tillämpa reglerna om steglös avräkning är uppfyllda, ska Försäkringskassan enligt 16 a kap. 2 och 3 §§ AFL besluta att sjukersättning ska betalas ut med ett preliminärt belopp. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening avses här den sjukersättning som preliminärt ska betalas ut till den försäkrade vid sidan av förvärvsinkomsten från och med den

Mål nr
7722-13

månad då reglerna om steglös avräkning ska börja tillämpas. Sjukersättning som den försäkrade dessförinnan har erhållit ingår följaktligen inte i systemet med steglös avräkning. Sådan sjukersättning kan således inte återkrävas med stöd av bestämmelsen i 16 a kap. 8 §.

AA ansökte om sjukersättning med steglös avräkning från och med december 2010. Försäkringskassan bestämde hans preliminära sjukersättning till noll kr. Eftersom den sjukersättning som betalades ut för perioden januari – november 2010 inte utgör en preliminär utbetalning som kan återkrävas med stöd av reglerna om steglös avräkning i 16 a kap. AFL finns, såsom kammarrätten konstaterat, inte någon preliminär sjukersättning som AA är skyldig att återbetala. Försäkringskassans överklagande ska således avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Gustaf Sandström, Eskil Nord, Christer Silfverberg och Inga-Lill Askersjö.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Emma Boman.